

Bemærkninger til lovforslaget

I årene siden 1960'erne har der i befolkningen været en bred interesse for at etablere åbne medborgerhuse som en slags udbygning af eller alternativ til de kulturaktiviteter, der finder sted i mere etableret form på bibliotekerne, under fritidsundervisningen m.v. Behovet for selv at planlægge, selv at definere rammerne, selv at være aktivt medskabende er stort i en tid, der i øvrigt er præget af større og større mekanisering både af arbejdslivet og fritidslivet, og hvor den enkelte familie på grund af lang afstand fra kulturelle tilbud ofte er henvist til de kulturindtryk, som kan fås gennem radio, TV og hjemmevideo.

I rapporten: »Beboerhuse i Danmark – En foreløbig rapport«, udgivet i 1980 af Erling Greve Kristensen, defineres de huse, der er tale om i dette lovforslag, og som i årenes løb har fået mange betegnelser (som f.eks. beboerhuse, medborgerhuse, alhuse, aktivitetscentre og fritidscentre) på følgende måde (side 15):

»Et hus' særpræg består deri, at man ikke kan sige, at man er dækket ind, fordi man har alle tænkelige foreninger og institutioner i området. Et beboerhus er ideelt set et sted, som drives på en sådan måde, at det, der sker i husene, er brugerne medbestemmende om med det samme, man er bruger af husene.

Husene er *ikke* klubber, hvor der er mere eller mindre faste forlods bestemte rammer, som skal følges.

Husene er *ikke* foreninger, hvor visse krav skal opfyldes, for at man kan benytte sig af de tilbud, som man arbejder inden for . . .

Husene er *ikke* steder, hvor man adskiller folk efter køn.

Husene er *ikke* steder, hvor man adskiller folk efter alder.

Husene er steder, hvor man forsøger sig med nye ledelsesformer.

Husene er steder for debat og samfundskritik . . .

Husene er steder, hvor man eventuelt blot er uden at blive bedt om at være noget andet.

Husene er steder, hvor generationerne har mulighed for at komme i dialog med hinanden og afprøve nye og gamle ideer.

Husene er steder, hvor skellet mellem amatør og professionel ophæves, forstået på den måde, at alle er amatører og professionelle i et hus, hvor man arbejder inden for rammerne af en masse forskellige aktiviteter . . .«

Der findes allerede landet over en del medborgerhuse af forskellig form og indhold og med forskellig administrativ og økonomisk struktur. Men dels kan den almindelige afmatning betyde, at husenes muligheder for at fungere bliver ringere på grund af vigende lokale tilskud, dels er der stadig rundt i landet ikke få aktive »husgrupper«, som i årevis forgæves har søgt en kommunal støtte til deres projekt, og for hvem statsstøtte kunne være en mulighed for at gennemføre deres ideer uafhængigt af det rådende kommunale flertal. Hertil kommer, at der vil være en del beskæftigelse i etableringsfasen, hvad enten man skal bygge et nyt hus eller man, som det er almindeligst, får rådighed over en gammel bygning, som kan renoveres og omskædes til et medborgerhus. Der vil være mulighed for at gøre det grundlæggende arbejde som et arbejdsløshedsprojekt eller som anden form for beskæftigelsesarbejde, og det vil, efter at selve beskæftigelsesarbejdet er afsluttet, være nemmere at sikre lokale tilskud til husets drift, hvis der også gives støtte fra staten.

Initiativet til etablering og drift af et medborgerhus kan tages af en kommune, en forening, en bevægelse eller en gruppe, som kan finde den økonomiske mulighed for at komme i gang. Hvordan »livet« i huset skal udfolde sig, hvordan det skal ledes, hvilke aktiviteter der skal indgå i virksomheden, må afhænge af initiativtagerne og brugerne, dog skal det være en betingelse for statsstøtten, at huset er åbent for alle uanset alder, køn, social status etc. En undtagelse fra den helt brede åben-